

СТОПАНСКА КОМОРА НА МАКЕДОНИЈА ECONOMIC CHAMBER OF MACEDONIA

Бр. 08-1842/1
19.12.2018 година
Скопје

По разгледувањето на текстот на Предлог на законот за изменување и дополнување на Законот за данок на добивка, објавен на Единствениот национален електронски регистар на прописи (ЕНЕР) на 29.11.2018 година и добиените забелешки од страна на компаниите – членки на Стопанската комора на Македонија, Стопанската комора на Македонија, го дава следното

МИСЛЕЊЕ

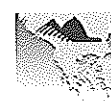
по Предлог на законот за изменување и дополнување
на Законот за данок на добивка

I. Конкретни забелешки:

1. Во член 3 од Предлог законот за изменување и дополнување на Законот за данок на добивка, по точката 17) се додава нова точка 18) која гласи: „18) трошоците за нето износот на примањата на вработените по основ на деловна успешност кои што заедно со пресметаната плата го надминуваат износот на највисоката месечна основа за пресметување и уплата на придонесите согласно закон.“

Се предлага целосно бришење на точката 18 во Предлогот.

Во Република Македонија највисоката основа за пресметување на придонеси од 01.01.2018 година е определена на ниво од шеснаесет просечни месечни плати, додека пак највисоката пензија која може да биде исплатена е само два пати поголема од просечната плата, што значително и сериозно отстапува споредбено со уредувањето на системот на пензиско осигурување во европските земји кои уредуваат највисок износ на кој се плаќаат придонеси, и највисок износ на пензија кој може да биде исплатен од системот на пензиско осигурување (државниот задолжителен столб, уреден според принципот pay-as-you-go).

Association of
Balkan Chambers

Balkan Center for
Trade Promotion

Business Support on Your Doorstep

Excellent
Small & Medium Enterprises

European
Banking
Federation
The Voice of European Banks

Табела 1: Споредба на највисок износ на кој се плаќаат придонеси и највисок износ на пензија кој може да биде исплатен од системот на пензиско осигурување

	Просечна месечна нето-плата (во евра)	Максимален износ на кој се уплатуваат придонеси - нето (во евра)	Сооднос на просечната плата спрема максималниот износ на кој се плаќаат придонеси	Максимален износ на пензија кој може да се оствари	Сооднос на максимална пензија спрема максимална основица за пресметка и уплата на придонеси	Сооднос на просечната плата спрема највисокиот износ на пензија што може да биде остварен
Австрија	2.320,24	4.530,00	1:1,95	4.530,00	100	1:1,95
Албанија	382,36	800,00	1:2,09	173,41	21,68	1:0,45
Германија	2.315,20	5.950,00	1:2,56	4.462,50	75,00	1:1,92
Грција	1.262,05	2.837,62	1:2,24	2.373,50	83,64	1:1,88
Србија	513,62	2.568,12	1:5,00	1.023,04	39,84	1:1,99
Франција	2.223,89	3.129,00	1:1,40	3.129,00	100,00	1:1,40
Хрватска	739,00	6.239,28	1:8,44	2.808,20	45,01	1:3,8
Шпанија	1.615,00	3.597,00	1:2,22	2.554,49	71,02	1:1,58
Македонија	358,00	4.292,68	1:12,00	595,23	13,87	1:1,66
Македонија (во 2018 година)	394,00	6.298,54	1:16,00	802,60	12,74	1:2,04

Како што покажуваат податоците добиени од анализите кои ги спроведе Стопанската комора на Македонија, единствено во Република Македонија постои толку голема разлика помеѓу соодносот на највисок износ на кој се плаќаат придонеси и највисок износ на пензија којшто може да биде исплатен од системот на пензиско осигурување. Највисоката основа за пресметување на придонеси која беше определена на ниво од 12 просечни месечни нето-плати (од март 2015 година до декември 2017 година) со највисоката пензија која може да биде исплатена е само 1,66 пати поголема од просечната плата, што претставуваше можност за искористување само 13,87% од уплатените средства. Доколку се анализира споредбено со постојната основица од 16 просечни нето плати воспоставена од јануари 2018 година на која се уплатуваат придонесите, највисоката пензија која може да се оствари во моментот во РМ е само 2 пати поголема од просечната плата и укажува на уште помала стапка на можноста за искористување од 12,74%. Од анализата може да се забележи дека со измените на Законот за задолжително социјално осигурување кои се во примена од 2018 година и со кој се зголеми највисокиот износ на кој се плаќаат придонеси од 12 на 16 просечни нето плати, во Република

Македонија постои највисоката основа за пресметување на придонеси, а соодносот на максималната основица и максималната пензија е најнизок, **имено плаќаме најмногу, а користме најмалку. Доколку на ова констатација се додаде и дополнителното предвидено оданочување со данокот на добивка, кое не е предвидено во ни една земја од Европската Унија, укажува на тоа дека одржливоста на пензискиот и даночниот систем не може и не смее да се темели единствено на зголемување на највисоката основа за пресметка на придонеси и даночни зафаќања на релативно мал број на обврзници, кои со несразмерните зафаќања се доведени во состојба да плаќаат највеќе, а користат најмалку споредбено со сите земји од регионот и ЕУ.**

2. Во член 3 од Предлог законот за изменување и дополнување на Законот данок на добивка, во членот 9 точка „7-а) кусоци кои не се предизвикани од вонредни настани (кражба, пожар или други природни непогоди), кои не се на трошок на платата на одговорното лице“, да се брише.
3. Во член 4 од Предлог законот за изменување и дополнување на Законот данок на добивка, по членот 9 се додава нов член 9-а кој гласи:

„Член 9-а

- (1) Непризнаени расходи за даночни цели се и трошоците за амортизација на ревалоризираната вредност на материјалните и нематеријалните средства.
- (2) Амортизацијата на нематеријалните и материјалните средства се признава како расход во даночниот биланс до износот пресметан на набавната вредност на средствата со примена на амортизационите стапки утврдени со Номенклатурата на средствата за амортизација.
- (3) Еднаш одбраниот метод на амортизација се применува до конечната амортизација на основицата на поединечното средство или група на средства.
- (4) Еднаш амортизираните средства или група на средства не можат повторно да се вклучат во пресметка на амортизација при утврдување на основата за оданочување.
- (5) Преостанатата сегашна вредност на средствата кои не можат понатаму да се користат може да се амортизира во целина независно од пропишаниот век на траење. За таквата амортизација во целина да влезе како расход при утврдување на основата за оданочување потребна е согласност од органот за јавни приходи, по поднесено писмено барање најдоцна до 31 јануари во годината која следува по годината за која барањето се поднесува.
- (6) Владата на Република Македонија ја пропишува Номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки, како и начинот на пресметување на

амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства.“

Се предлага **бришење на овие одредби дефинирани во член 9-а од Предлогот**. Согласно меѓународните сметководствени стандарди (МСС), конкретно МСС 16 - Недвижности, постројки и опрема, компаниите имаат право да го одредат векот на употреба на средството и да го одредат методот на амортизација. Можноста секоја компанија да го одреди векот на употреба и методот на амортизација означува примена на конкретни стапки на амортизација дефинирани на ниво на компанија, или доколку компанијата е дел од групација, на ниво на групација. Понатаму, дефинирањето на стапките на амортизација за даночни цели не е во согласност со принципот на соодветно прикажување на сметководствените резултати, односно реално евидентирање на трансакциите. Воведувањето на стапки за амортизација за даночни цели дава одредени насоки за компаниите и на еден начин ги насочува компаниите да пресметуваат амортизација согласно даночните прописи, која не секогаш соодветствува со животниот век на соодветното средство.

4. Во член 5 од Предлог законот за изменување и дополнување на Законот данок на добивка, член 10 став (2) зборовите „доколку е донесена правосилна судска одлука“ да се бришат.

Предлагаме **бришење на оваа одредба од Предлогот**, при што овој член 10 од применливиот Закон за данок на добивка да остане непроменет.

И покрај тоа што во пракса даночните обврзници имаа случаи на исправка на вредноста на побарувањата за кои е донесена правосилна судска одлука, сепак постоеше можност за признавање на овие расходи од даночен аспект. Со бришење на оваа одредба даночните обврзници се ставени во уште понеповолна ситуација во однос на трошоците за исправка на побарувањата, и покрај ненаплатеното побарување и правосилна судска одлука да плати и данок на добивка, и покрај сите превземени законски дејствија за наплата.

5. Во членот 7 од Предлог законот за изменување и дополнување на Законот данок на добивка, членот 12 се менува и гласи:

„(1) Непризнаен расход и помалку искажан приход за даночни цели е позитивната разлика меѓу цената на извршената трансакција на средствата или создавање обврски меѓу поврзани лица - трансферната цена и пазарната цена и тоа:

1) износот на позитивната разлика помеѓу приходите кои произлегуваат од трансакцијата по цена утврдена во согласност со принципот на "дофат на рака (arm's length principle)" и приходите кои произлегуваат од таа трансакција по трансферна цена, или

2) износот на позитивната разлика помеѓу трошоците кои произлегуваат од трансакцијата по трансферна цена и расходите кои произлегуваат од таа трансакција по цена утврдена во согласност со принципот на "дофат на рака (arm's length principle)".

Да се размисли да не се зема во предвид само позитивната разлика: Ваквата одредба од предлог измените на ЗДД, не го зема во предвид фактот дека, доколку се прави прилагодување на цената на трансакцијата (доколку истата не е во согласност со принципот "дофат на рака") кај обврзникот, би требало да се направи соодветно прилагодување и кај другата страна (поврзаното лице). Со ваквата одредба еден ист износ на приход се оданочува двапати. Би предложиле во ЗДД да се предвиди механизам со кој би се отстранило ваквото двојно оданочување, на пример да се воведат механизмот на „Кореспондентни приспособувања“ кој е предвиден во ОЕЦД Насоките за трансферни цени. Во старите одредби пишуваше разлика – не позитивна разлика.

6. Во членот 7 од Предлог законот за изменување и дополнување на Законот данок на добивка, членот 12 став (4), гласи: „При утврдување на цената на трансакциите во согласност со принципот „дофат на рака“ се користат следните методи:
- 1) метод на споредлива неконтролирана цена;
  - 2) метод на трговски цени;
  - 3) метод на цена на чинење зголемена за вообичаена заработувачка;
  - 4) метод на трансакциска нето маржа;
  - 5) метод на поделба на трансакциска добивка;
  - 6) кој било друг метод доколку примената на претходно наведените методи не е можна.“

Предлагаме да се додаде дека методите наведени во овој став се користат при утврдување на цената на трансакциите за даночни цели, односно ставот (4) да гласи: „**При утврдување на цената на трансакциите во согласност со принципот „дофат на рака“, за даночни цели се користат следните методи:**“

7. Во член 12 од Предлог законот за изменување и дополнување на Законот данок на добивка, членот 16, се менува и гласи:

„(1) Две лица се сметаат за поврзани кога:

- 1) Едното од нив стекнало, посредно или непосредно, удел или акции коишто во основната главнина на другото лице се претставени со најмалку 20 проценти, или кога на собирот на содружниците, односно на собранието му припаѓаат најмалку 20 проценти од сите гласови;
- 2) Кое било трето лице, посредно или непосредно, стекнало удел или акции коишто во основната главнина во секое од двете или

повеќе поврзани лица се претставени со најмалку 20 проценти, или кога на собирот на содружниците, односно на собранието во секое од двете или повеќе поврзани лица му припаѓаат најмалку 20 проценти од сите гласови;

- 3) Еден или повеќе извршни или неизвршни директори или членови на управниот или надзорниот одбор на едното лице, се членови во другото лице;
- 4) Еден или повеќе извршни или неизвршни директори или членови на управниот или надзорниот одбор на секое од двете лица се членовиво исто трето лице;
- 5) Заем доделен или гарантиран од едното на другото лице сочинува повеќе од 20 проценти од книговодствената вредност на вкупните средства на второто лице;
- 6) Едно лице, посредно или непосредно, добива најмалку 20 проценти од распределбата на добивката од другото лице, како резултат на договор за деловна соработка помеѓу двете лица;
- 7) Едно лице е постојана деловна единица на другото;
- 8) Едното лице врши деловни и финансиски трансакции со другото лице кое е странски резидент кој подлежи на законска стапка на данок на добивка што е 25 проценти пониска од онаа на Македонија;
- 9) Едното лице врши деловни и финансиски трансакции со другото лице кое е резидент кој добива државна помош, како што е дефинирано во Законот за контрола на државната помош.

(2) По исклучок од ставот (1) точките 8) и 9) на овој член, даночните обврзници, ќе бидат ослободени од овој третман доколку на даночниот орган ги откријат вистинските сопственици на другото лице и докажат дека не се поврзани.

(3) За целта на точките 1) и 2) од ставот (1) на овој член, се смета дека физичко лицестекнало удел или акции во основната главнина или гласачки права, кога сопственоста на уделот му припаѓа посредно или непосредно на еден од членовите на истото семејство, или: брачен другар, роднинипо права линија, браќа и сестри, деца на браќата и сестрите, брачни другари на браќата и сестрите, браќа и сестри на брачните другари и родители на брачните другари, браќа и сестри на родителите и хранители и посвоители.“

Се предлага бришење на точка 9 од членот 12 на Предлогот. Согласно предлогот, за поврзани лица ќе се сметаат две лица кои вршат деловни или финансиски трансакции, од кои едното лице е резидент на Република Македонија и добива државна помош согласно Законот за контрола на државна помош. Сметаме дека ваквата дефиниција е многу опширна и доклку се применува значително ќе го отежни известувањето во однос на трансферните цени.

Воедно, се предлагаат следните измени на постојниот Закон за данокот на добивка:

1. Во **член 9 став 1 точката 16** од Законот за данок на добивка **да се измени и да гласи:**

„16) кусоци кои не се предизвикани од вонредни настани (кражба, пожар или други природни непогоди), кои не се на трошок на платата на одговорното лице, а кои се поголеми од нормираниот кусок, и трошоците на кало, растур, крш и расипување над нормираните износи утврдени за соодветната гранка, под услов истите да не се настанати како резултат на вонреден настан или виша сила“.

2. **Во членот 9 од Законот за данок на добивка, ставот 2 да се измени и да гласи:**

„Нормираните износи на кусок, кало, растур, крш и расипување на стоки и одделни производи утврдени за секоја соодветна гранка за даночни цели ги пропишува министерот за финансии“.

3. Правилникот за нормираните износи на кусок, кало, растур, крш и расипување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 174.2014), **да биде дополнет**, така што **во насловот, во членот 1 и во членот 2 став 1 по зборовите „износи на“, да се додадат зборовите „кусок“, а во членот 2 по ставот 6 да се додаде нов став 7 кој ќе гласи:**

„Нормираните износи на кусоци во малопродажбата на трговска стока, предизвикани од секојдневни кражби, се дадени во Прилог 6 кој е составен дел на овој правилник“.

Со предложеното прецизирање на овие одредби би се постигнале следните цели:

- унифицирана примена на Законот;
- избегнување на даночните обврзници и овластените лица да се конфронтираат и различно да толкуваат и применуваат иста одредба;
- ќе се избегне волонтаризмот и непрофесионалното однесување;
- ќе се создадат услови за еднаков третман на даночните обврзници.

4. Предлагаме **да се брише член 11** од Законот за данокот на добивка. Имено, со ваквото даночно решение се создаваат услови за краткорочно кредитирање и зголемени активности на деловните банки а ефектот врз Буџетот на РМ е незначителен, можеби да се разгледа решение за позајмици не постари од 3 години.

в.д. Извршен директор,
Билјана Пеева - Гурик

Изготвила: Анета Ивановска, советник
Проверила: Љупка И. Самарциска, виш советник
Одобрила: м-р Анета Трајковска, в.д. оперативен директор